Бары дойдулар пролетарийдара, хөлбөһүн!

САНГА ОЛОХ

Хаһыат
1931 сыл алтынньы
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 31 (6323) | 1986 сыл. Кулун тутар 13 күнэ | Сыаната 3 харчы.

ЧӨППИЭР

Уон иккис пятилетка бастакы сааһа

КҮН АХСЫН — ОХСУУЛААХТЫК!

Былырыын Эрвлик Эристиин аатынан совхозка биир КамАЗ-83 иннинэ баар автомобиль колбитин биир кэм тутта, эрэнэр шоферлар, А. А. Посельскайга тутарбыттара. Афанасий иэ улахан кыахтаах массыынаны үчүгэйдик баһылаата. Кини үгүстүк ыраах рейстэргэ — Нерюнгриттан уонна Подревскийтан тутуу матырыйаалларын, Хангаластан таас чоду таһыыга — сылдьар. Уон иккис пятилетка бастакы иккис сылыгар 82640 тонна-километры оҥорон туоннаах сорудаҕын 120 бырыһыан толордо.

Снимокка: А. А. Посельскай ыраах рейскэ барыан иннинэ.

Оконешников фотота.

Бастакы ситиһиилэр

«Сельхозтехника» холбоһук автопарката коллектива саҥа пятилетка бастаны сылын ситиһиилээхтик саҕалаата. Аспыт ыйдарга 108,2 тыс. солкуобайдаах дохуот киллэриллэн, былаан 125,8 бырыһыан толорулунна. Таһаас эргиирин былаана 29,4, таһыы сорудаҕа 36,6 бырыһыанын куоһарылыннылар. Итиннэ таһааһы эргитии сорудаҕа 231 тыс. тонна-километрынан аһарылынна.

Шофер Н. В. Ермолаев уу баһар массыынанан иккки ыйдаабы сорудаҕын 1262 тоннаннан эбэтэр 97,1 бырыһыанынан куоһаран ордук үрдүк көрдөрүүлэннэ. Уматык-оҕуохтуур матырыйаалларын тиэйиэ сорудахтарын М. С. Толстоухов 26, В. Е. Холмогоров 76 тоннаннан куоһардылар. Ити курдук водителлэр В. Е. Оконешников, А. И. Захаров, Н. П. Толстоухов тиэйэр-таһар үлэлэр былааннарын эмиэ толортоотулар.

Оҥор автомобилистар ССКП XXVII съезда үлэлиир күннэригэр уонсыйа 215641 тонна-километры оҥорон, бэлиэтэммит кирбиилэрин 48638 тонна-километрынан аһардылар.

Л. АЛЕКСЕЕВА.

БОЧУОТ ДУОСКАТА

Кыстык бөҕө ыйыгар общественнай сүөһүнү иитиигэ, кыһыытын бородуукуоскуйаны ылыыны уонна соботуопкалаһыны эйэлэспиттэн ороҥуоннаах Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар:

СОВХОЗТАРТАН

Карл Маркс аатынан совхоз (директор Ефремов В. К., партбюро секретара Окорокова Е. Е., профком председателэ Седалищев Е. И., комсомольскай тэрилтэ секретара Петрова А. М.).

«Мугудай» совхоз (директор Сергеев С. И., партком секретара Кроникова М. Д., профком председателэ Оконешникова В. Г., комсомольскай тэрилтэ секретара Толстоухова М. Д.).

Субуруускай аатынан совхоз (директор Ефремов А. В., партком секретара Атласова У. Н., профком председателин э. т. Кычкин П. Г., комсомольскай тэрилтэ секретара Герасимова Т. Н.).

ОТДЕЛЕНИЕЛАРТАН

Мугудай отделениета (управляющай Пермяков Н. Д., партбюро секретара Аммосова Л. Н., сельсовет исполкомун председателэ Терютин Ф. Н.).

Толоон отделениета (управляющай Ноговицын С. С., партбюро секретара Решетников П. Н., сельсовет исполкомун председателэ Протодьяконова Е. Н.).

Киэлэгки отделениета (управляющай Степанов Р. Р., партбюро-секретара Попов И. Н., сельсовет исполкомун председателэ Слепцов С. М.).

ЫАННЬЫК ФЕРМАЛАРТАН

«Юбилейнай» ферма коллектива (Болугур, старшай Дыдаева С. Н.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 510-нуу кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 127,5 бырыһыан толорбутун иһин.

Уу Оҕустаах ферматын коллектива (Мугудай, старшай Пермякова С. Н.) — фуражнай ынах ахсыытан 482-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 121,1 бырыһыан толорбутун иһин.

Лыбынтах ферматын коллектива (Мугудай, старшай Терютина Т. Н.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 471-дии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 117,4 бырыһыан толорбутун иһин.

Үрэх Күөрэ ферматын коллектива (Одьулуун, старшай Парфенов А. Н.) — фуражнай ынах ахсыытан 456-лыы кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 130,2 бырыһыан толорбутун иһин.

«Чэчир» ферма коллектива (Хайахсыт, старшай Попова Н. Н.) — хас биирдии фуражнай ынахтан 409-туу кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 118,5 бырыһыан толорбутун иһин.

ЫАННЬЫКСЫТТАРТАН

Собакин Егор Гаврильевич (Соловьев) — фуражнай ынаҕын ахсыытан 968-тыы кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 140,4 бырыһыан толорбутун иһин.

Захаров Владимир Степанович (Кюренгнах) — хас биирдии фуражнай ынаҕыттан 887-лии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 173,2 бырыһыан толорбутун иһин.

Оконешников Никифор Иванович (Мугудай) — фуражнай ынаҕын ахсыытан 835-тии кг үүтү ыан эбэһээтэлистибэтин 125,5 бырыһыан толорбутун иһин.

БОРООСКУ КӨРӨӨЧЧҮЛЭРТЭН

Неустроев Степан Дмитриевич (Киэлэгки) — 49 бороскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 88 кг төлөһүүлүүтүн иһин.

Коркин Николай Гаврильевич (Киэлэгки) — 50 бороскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 87,4 кг төлөһүүлүүтүн иһин.

Оконешникова Мария Алексеевна (Сылаг) — 50 бороскуну тыыннаах иитэн хас биирдиилэрин 71 кг төлөһүүлүүтүн иһин.

График бигэтик тутуһуллар

«Чурапчы» совхозтан Түөйүттэн бириигэдэтин бороску көрөөччүлэрин Мария Алексеевна Оконешникова салайар. Манна М. С. Куличкова, В. Г. Местников, Х. И. Новгородова, Е. Г. Мохначевская, Н. Н. Беляева, А. Г. Местникова, М. К. Белиева курдук үлэ мыннаарыы, баһылаабыт дьоннор үлэлиллэр, 351 бороскуну короллор-хараллар. Кинилэр иннилэригэр кыстык устата хас биирдии бороскуну 86-лыы килограмм төлөһүтэр сорук турар.

Дьулуурдаах уонна баҕалаах эйгэтиэстэрин ойдоон үлэлиир бороску көрөөччүлэр ыстык хотугу кинэн баран хас биирдии төбөну 54-түү килограмм улаатыннарары ситистилэр. Кинилэр ССКП XXVII съезда аҕыллар күнүн кэрсэ ылымыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин толорбуттарын туһунан рапортаабыттыр. Олунньу ыйга охсуулаах бастакы туран бороскуларын хас биирдиилэрин 16-лыы килограмм төлөһүтүлэр. Сүөһүлэр, төбө да аһылыктарга кырыымчыгын иһин, ыһаан-мүҥэнэн көрүүлэр буоллахтар, туруктарга үчүгэй. Кыстык бүтэнин ыйдарыгар аны 42-лии килограмм төлөһүттэхтэринэ, быйыл ылымыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин чэстэхтик толоруохтара.

С. ОСИПОВ,
«Чурапчы» совхоз ветврача.

БАЛТАРАА БҮКТЭН ОРДУК

Альбина Саввична Абрамова старшайдаах Мындаҕаайытаабы киноустановка аастыт сылга үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиһан республикаҕа бастаабыта.

Коллектив быйыл дэ ити тэтимин ыытыбат, ССКП XXVII съезбин достойнай балаҕтэрдээх көрсүргэ дойду үрдүнэн тэнийбит социалистическай куоталаһыыга киирсэн, иккки ыйга 1230 солк. дохуоту киллэрдэ. Ити былааннаммыттааҕар балтараа бүктэн ордук. Аастыт ыйдарга эбэһээтэлистибэҕэ көрүллүбүтүнэҕэр 4601-нэн элбэх кийи киллэрэ сырытта.

Бу коллективы сэргэ оройуонна ыҥырыылаах Дириҥнээҕи (старшай И. И. Еремеев), уонна Сылаҥнаабы (М. Ф. Местникова), интернат-оскуолаҕа (Н. И. Федотова) киноустановкалар 1986 сыл бастаны ыйдарын ситиһиилэхтик түмүктэтилэр.

С. ДАНИЛОВ.

ТЭТИМ ӨССӨ ЭБИЛЛЭР

Саҥа пятилетка бастакы сылыгар оройуонна эргиэн үлэһиттэрин күүрэнньэх үлэҕэ көҕүлээбит Одьулуунналаах предприятие (директор К. Е. Матвеев) коллектива иккки ыйдаабы былаанын 115,5 бырыһыан толорон тэтимин өссө эбтэ. Ордук үрдүк көрдөрүүнү сорудаҕын 5,4 тыс. солк. куоһарбыт промтоварнай (сэбиэдиссэй Х. В. Дьячковская) уонна 103,1 бырыһыан толорбут П. П. Дьяконова сэбиэдиссэйдээх Үрэх Күөрэтээҕи маҕаһыынар ситистилэр.

Бу коллективтар эргиэн саҥа ньымаларын киэҥник туттуулара, тиэйэ сылдьан атылааһыны тэрийиилэрэ, ыанньыксыттар долбуурдарын олохтоохуннаара былааны толоруулларыгар биллэр-кэстэр көмөлөөх буоллар. Онуоха «Эрчим» ыччат комсомольскай ферматыгар ыанньыксыт Х. С. Дьячковская үлэлэтэр продавеца суох ларега эмиэ бэр төлүүнэн буолбутун бэлиэтиир тоҕоостоох.

Кооператордар ылыллыбыт тэтими салгыы тэнитэн пятилетка бастаны сылын былааннарын болдьоҕун иннигэ толоруурга эрэлээхтик хардыылыыллар.

М. ТРОФИМОВА.

ТӨРӨӨБҮТ ДОЙДУБУТ УСТУН

МОСКВА. Сириэн, уунан уонна салгыынан ЫЕСЛКС КК пропагандистскай-уусуран коллективтара аналлаах рейстэргэ аттаннылар. Кинилэр дойду үөһүк муннуктарыгар сылдьыталыыр, уолаттарга уонна кыргыттарга ССКП XXVII съезбин үлэтин түмүктэрин кэпсиир, партийнай форум уурааҕын толоруурга комсомольскай тэрилтэлэр соруктарын дьүүллэһиини тэрийэр сорудаҕы ылылыар. «Корчагинец» агитпеплоход Камчаткалыыр, төрөөбүт ыччаттарыттан ыраах буолуу сылдьар былыкыстыарга тиийэр хайысханы тутуста. Саха сирин куһаҕан суоллаах-иистээх оройуоннарыгар лекторлар, комсомольскай үлэһиттэр, артистар вертолеттарынан кэтүүлэр. БАМ, Тюменскай уонна Томскай уобаластар хотугу оройуоннарын, Россия Хара буора суох эҥэтын маршруттарын «Комсомольская правда», «Молодогвардеец» уонна «Ленинский комсомол» агитпоезтар сыыйаллар.

СТРЕЖЕВОЙ (Томскай уобалас). «Стрежевойнефть» неби, ГАҺЫ хостуур управление Советскай промысела сырьену хостоохуну биллэрдик улаатыннарда. Урукку площадкалартан албэх неби ылар ньаҕы промысловиктарга ученайдар туттарга сүбэлээбит веществоларын композициялара көмөлөстүлэр. Композицияны айыы — Томскай ученайдара неби хостооччулары ньтары ыыттыһан ырытан оҥорбут салаа «Нефть уонна газ» территориальнай научнай-производственнай программаларын пуунарыттан биирдэстэрэ. Ону олохтоох киллэрии Томскай промыселлэрыгар неби хостоохуну пятилетка бүтүүтүгэр 12 мөлүйүөн тоннаннан албэтэр ньаҕы биэриэҕэ.

ГАУРДАК (Чарджоускай уобалас) Туркменнаа Карлюкскай наалий тууһа үөскээн сытар сириттэн бастаны бородуукуоскуйа ылылыыта Маппа Галургия Бүтүн Союзтаабы НҮИ ученайдара ырытан оҥорбут технологияларынан үлэлиир опытнай-промышленнай установка үлэҕэ киллэрилиннэ. Туһалаах баайдары хостоохун үгэс буолбут шахтнай ньыматыттан биллиэн ньыма иккки километрга тиийэ дириҥтэн сир баайын ылар ньаҕы биэрбитинэн уратыланар. Онуоха сир анныгаҕы ыарахан үлэлэр олох суох буоллар, сырьену хостоохун уонна тэнастаһын мунутуурдук автоматизацияламалларын. Уон иккис пятилеткаҕа Туркмения совуруулуу-ялитии еттүгэр саҥа установка үлэлиир сириэр, Орто Азиятаабы калийнай комбинатыгар тутуу саҕаланыаҕа. Кини минеральнай уоҕурдуунан регион республикаларын хааччыйыаҕа.

КОКАНД (Ферганскай уобалас). Кокандтаабы Октябрь 60 сылын аатынан мотору өремүөннүүр завод коллектива сервис адыас саҥа көрүүгүн баһылаата. Манна хаһаайыстыбалар бас билэр станоктарын чэллэрүгэр түһэриини саҕалаатылар. Проблеманы быһаарыыга Агропром уобаластаабы совета ылыста. «Сельхозтехника» предприятиелара тардыыннылар. Мотору өремүөннүүр заводка сыахтартан бириҥдэстэрин уларытан оҥордулар, инженердэр уонна рабочайдары бэлэмнээтилэр. Саҥа оборудованиеларынан сэбиламмит, кадрдарынан хаачыллыбыт завод хайыы-үйэ быйыл уонунан ааас станоктары уонна агрегаттары чэллэрүгэр түһэртиэҕэ. Агропром көҕүлэһиннэн манна итинник тэҥэ тулсарыллан оҥоһуллубут ньыма көбүтэччилэри оҥорон таһаарыы саҕаланна. Сотору кэмнэн сири оҥорооччулар итинник саҥа суусчэкэ механизмнары ылыахтара.

(ССТА корреспондеттарын иһитиннэриилэриэн).

Чиэһи, албан ааты — үлэнэн!

1985 СЫЛГА ОРОЙУОН ЧЕМПИОННАРА

Николай Егорович КАРТУЗОВ

Субуруускай аатынан совхоз Болтоногообу отделениетыгар үүт таһар автомашинаҕа үлэлэбитэ хаһыс да сыла. 1983 сыллаахха оройуон чемпиона. Нөҥүө сылыгар 58748 тонна-километры оҥорон атылыы автомашиналарга оройуон рекордун олохтообута. Былырыын 44754 тонна-километры оҥорбута. 1434 килограмм уматыты кэмчилээбитэ. Болтого түгэйиттэн оройуон кэнниэҕи арыы сыҥаар таспыт үүтүн 61,1 бырыыһа бастаны суоттаабыттан сыаналаммыта.

Николай Егорович быйыл иккис ыйга хайыы-үйэ 12173 тонна-километрдаах, 344 килограмм уматык кэмчилээбиннээх.

Семен Николаевич МАКАРОВ

«Чурапчы» совхоз бүҥүнүн биллэр чулуу механизатора — оройуон хас да төгүллэх чемпиона. 1980 сыллаахха ДТ-75 тракторынан 4397,3 эталоннай гектары оҥорон оройуон рекордун олохтообута. Онтукатын 1984 сыллаахха тупсаран 5221 эталоннай гектарга тиэрдибитэ. Итиэннэ кирбии кэмнэн да үчуордаан илик. Семен Николаевич 1983 сыллаахха республика чемпионун үрдүк аатын ылбыта.

Аҥыстыт сылга кини 4743 эталоннай гектардаах үлэни толордо уонна 2790 килограмм дизельнай уматыты кэмчилээтэ. Итиэннэ кини оройуоҥка уонна иккис тогүлүн республикаҕа чемпионнаата.

Эмилий Павлович ДЬЯЧКОВСКАЙ

«Мындаҕаайы» совхоз Болугурдааҕы отделениетын фермаларын, бөһүөлэккэ баар государственнай тэрилтэлэр объектарын уонан хааччыйыыга Эмилий Павлович Дьячковскай дьаныардаахтык илдьитин ыыктыбанка үлэлиир. Оттон ол үлэ түмүгэ отделение үүт ыамыгар, сүөһүнү төлөбүтүүгэ мэлдьи эриэ-дэхси үчүгэй түмүктэри ситиһиитигэр, уонан хааччыллыы быстыбатыгар, итиэннэ ыраах этиллэр махтал тылларыгар түмүллэн көстөр. Эмилий Павлович аҥыстыт сылга 47693 тонна-километрдаах үлэни толорон итиэннэ 206 килограмм уматыты кэмчилээн оройуон чемпион-шоферун аатын ылла.

Николай Николаевич ШЕЛОМОВ

Кини аата оройуоҥка аан бастаан 1979 сыллаахха кизэнэн биллибитэ: итиэннэ Бахсы эдэр шофера 274 күн үлэлээн 98114 тонна-километры оҥорон оройуоҥка чемпионнаабыта. Ол нөҥүө сылыгар ГАЗ-53 маркалаах автомашинаны 157370 тонна-километрдаах үлэни толорон оройуон рекордун олохтообута. Уон биирис ааҥыстыгар түмүктээбиннээх сылыгар Николай Николаевич эмиэ ГАЗ автомашинаны 81659 тонна-километры оҥордо. 857 килограмм уматыты кэмчилээтэ.

Оройуон чемпион-шофера СССП XXVII съезбин сыл бастакы кварталынаҕы балаанын үс бүк нуоһаран нөрүстэ.

Специалист трибуната

СҮӨҺҮНҮ УУҺАТЫЫГА — АХСААБАТ БОЛҔОМТОНУ

Аҥыстыт пятилетка устатыгар оройуон совхозтарын сүөһүнү уһатыыга куһаҕан суохтук үлэлэтилэр. Ол курдук, пятилетка бастакы сылыгар хаһыгынаахха, аҥыстыт сыл түмүгүнэн племенной сүөһү ахсаана 2082 тобоҕоон, тордо-уйна биллэр сүөһү ахсаана 2265-эн, ыраах хаанныах уонна IV нөлүөнэ сүөһү 421-эн, кылаастаах сүөһү 502-эн элбэхтэ. Ол гынан баран аҥыстыт сылга племенной үлэ түмүгэ костүөхтээх сурун көрдөрүүтүн — бинир фуражнай ыаахтан үүтү ааныы былаана туолбата. Эрилик Эристиин аатынан совхоз Уйун Алаастаабы племенной ферматын коллектива ыаахтан сылга, былаанныах 2300 кг оннутар баара-суоҕа 1511 кг үүтү ыата. Племенной фермаҕа кандидат фермалар эмиэ бэлиэтэммит кирбиилэрин ырааҕыттан толорботулар.

Былааны тоҕуу биричиннэлэрэ ханнытарый?

Кэлэн сылларгэ үүттээх сүөһүлэри үчуоттааһын үлэтэ балачча ыытыллар эрээри, ыанньыгы солбуйуохтаах ынчат сүөһүлэр кэчэллээхтик нөрүүлүбэттэр-харалыыбаттар, аҥылытарыы нормата зоотехническай көрдөбүлгэ эмиэлтээбэт. Ол иһин сүөһүлэр бородууксуйаны биэрэр дьоҕурдара эмэлтүүр. Ити — биирдэ.

Иккиһиэн, тиэхэлэри ыаахха таһаарыы үлэтэ ситэтэ суох ыытыллар, кырдьаҕас, намыһах бородууксуйалаах ыаахтартан боҕоҕолоруу уталыытыллар. Аҥыстыт пятилетка сылгатыгар тиэхэлэн ыаахха таһаарыы баара-суоҕа 11-12 бырыыһыанга тэҥнэһэр. Виллиэн ити көрдөрүү 15-16 эрэ бырыыһыанга тиийдэ. Тиэхэни үүтүнэн хонтуруоллаан ыаахха таһаарыы кыайтарбат. Маныаха ордук Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристиин аатынан совхозтар хаалыылаахтар. Оттон «Чурапчы», «Мындаҕаайы», Субуруускай аатынан совхозтарга кэлин икки сылга тиэхэлэри кытта үлэҕэ лаппа ылсан эрэллэр. Быйылгы ыстыкка оройуон үрдүнэн 1100 төрүүр тиэхэлэр 56 ыанньыксыттарга сыһыарылыннылар. Тиэхэлэри көрүүгэ Саха АССР Верховнай Советын депутата М. Е. Осипова, «Бочуот Знака» орден кавалера М. Н. Иванов, эдэр ыанньыксыт Я. Д. Филиппов курдук бастыҥ үлэһиттэр, туруорулуннулар. Киниилэр бу эппиэттээх үлэҕэ салаллаччыйан турбанна ыысыбыттара кэрэхсэбиллээх. Бу маннык бастыҥнар бачыымнара, чуолаан Кырыс фермаын ыччат-комсомольскай коллективын ыытыыта, сир ахсын ойоммөтөҕө хомолтолоох.

Искусственнай сиэмэлэһиини олоххо киллэриигэ совхозтарга уһун кэмэ кэтээнээх оҥоһуллубата. Сиэмэлэһиин олус бытаанык, хаачыстыбата суохтук ыытыллар. Аҥылаах, Болтоого уонна Хонтоодо отделениелэрэ, Одьулуун Үрэх Күөрэгэнэрэ фермалара сиэмэлиир пууннар туруктара көрдөбүлгэ ырааҕынан эпиэт эбэттэр. Чокыр, Соловьев отделениелэрэ, Хонтоодо Мэлдьэхсигэ, Маралаайы Уу Одуулаахтаах фермалара, уо. д. а. искусственнай сиэмэлэһиигэ төрүт да кирбиэнэ олороллор. Салайаччылар кадрдара үөрэттэриини, пууннары тутуу сабалыы ыыктар. Хаһаайыстыба салайаччылара искусственнай сиэмэлэһиигэ итинник сыныанаһаллыыттан аҥыстыт пятилетка устатыгар оройуон совхозтарыгар инструкторынан бинир эрэ специалист бастайаннай-дык үлэлээтэ. Миэстэлэргэ техник-осеменаторлары балаһыанньыгыгар салаата болҕомтоҕун күүһүрдэрэ наада.

Быйыл ыаахтары буоһатыы сатаҥайдык саҕаланна. Соҕотох Карл Маркс аатынан совхозка былааннаах 60 сүөһү оннугар 98 ыаах сиэмэлэнэн, график аһара туолан иһэр. Эрилик Эристиин аатынан, Субуруускай аатынан, «Мугудай» совхозтар улаханнык хаалан иһэллэр. 110-нуу ыаары буоһатыахтаах 9 техник-осеменатордаах эрилиэтэр, специалистарынан соптоохтук хааччыллыбыт мугудайдар туһаанныаҕынан 40-ну уонна 62-ни эрэ сиэмэлэтилэр. Сүөһүнү уһатыыта Старкина П. М. диэн анал инструктордаах Хатылы отделениетыгар билиниэн турбатын 8 эрэ ыаах буоһатыллыыта. График бааннатынан, онно 40 ыаах буоһатыллыахтаах этэ. Оттон бу кэмгэ техник-осеменатор П. М. Попова Болтоногоо 30-тан тахса тыһаҕаны сиэмэлээн, оройуоҥка сүөһүнү уһатыыны саҥа сүүрээнин бастыынан киллэрдэ. Маннык бастыҥ үлэһити кытта кэнэлэһэ үлэлиир хаалыылаахтар, хомойуох иһин, оройуоҥка элбэхтэр. Олортон бирдэстэрэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз сүөһүнү уһатыыта инструктора Е. К. Степанова соторутаабыта ОАПХ советын мунньаҕар быыстарданна. Төлөй Дириҥин, Соловьев специалистара 5-тии ыаары, 95 ыаары сиэмэлиэхтээх чыаппаралар 8-ны эрэ буоһаттылар. Оройуон үрдүнэн график быһыытынан 540 ыаах буоһатыллыахтааҕа т т а н 378 ыаах сиэмэлэнэн. Фермаларга туһаанныах специалистар ыаахтар сиэмэлэниилэрин графига тутуһуллуутуттар кытаанах ирдэбили уонна күннэтэ хонтуруолу олохтуохтаахтар. Инникэтин совхозтарга сүүс бырыыһын тоҥоруллубут сиэмэнэн үлэлээнигэ биирэр уонна тыһаҕастары буоһатар сорук турар. Онуоха миэстэҕэ салайаччылар туһаашаах дьаһаллары ылыахтарын наада.

С. БАРАШКОВА,
ОАПХ племенной үлэҕэ отделын кылаабынай зоотехника.

● Арыгылаһыыны суох чэбдик олох иһин ●

ТЫЛГА ЭРЭ БУОЛБАТЫН

Хас биирдии советскай кини бу нүннэрэ туох баар үлэтин-хамнаһын хаан-уруу Коммунистическай партия XXVII съезбин кытта сибээстиир. Саха уобаластаабы партийнай тэрилтэттэн съезкэ рабочай делегаттары үүс коллективтар бэйэлэрин саастаатыгар киллэрэн туран күүрэннэохтук үлэлээтилэр. Барыы үлэ коллективтара съезд аһылыннаҕын күннэрэ хамнастарын Эйэ фондугар биэрдилэр.

Саҥа пятилетканы оксуулаах итиэннэ үрдүк хаачыстыбалаах үлэнэн саҕалыырга уобаластаабы партийнай конференция рабочай - делегаттарыгар бэлиэтэлэрбит ылла. Хаһыа баҕарар кырдьык да кини үлэлэнхамсын курдук ей-саная үөскээтэ. Ис кыахтары туһаҕа таһаарыыга үчүгэй бачыымнар кетөбүлүннүлэр.

ССКП КК «Арыгылаһыны уонна алкоголизмы туоратар дьаһаллар тустарынан» уураабын олохтоо киллэриигэ партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр, общественность, сельсоветтар исполкомнара дьиссиплинэнэн, бэрээдэги бөҕөргөтүүгэ утумнаах үлэни ыыпыттара үлэҕэ үрдүк күүрэнэн үөскэтиигэ биллэр сабыдыалы оҥордо. Аҥыстыт сыл туһаанныах кэмнэн кытта тэҥнэхтэххэ боростуулааһын 39,9 бырыыһынан аччатылыынна.

Соторутаабыта «Коммуунистар үлэ, арыгыта суох чэбдик олох иһин» Бүтүн Союзтаабы рейдэ сибээстэ ыытылларынан, народнай депутаттар, народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтар исполкомун арыгылаһыны уонна алкоголизмы утары охсуһар комиссиялара мунньаҕа буолан аастар. Онно аҥыстыт сылга Мугудай, Болугур, Чурапчы сельсоветтарыгар, Хатылыыбаҥы, Аммаатаабы эргиэн предприятиелэригэр райсовет исполкомунан уонна нэһилиэннэрэ уопсай мунньаҕынан олохтомуут арыгыны атылаһыны бэрээдэгэ тутуһуллубатаҕа кытаанахтык сэмэлэннэ. Ону сэргэ приданок сорох үлэһиттэрэ арыгы хайаан да атыланыахтааҕын курдук сыыһа өйдөбүллээхтик сыыһаннаһаллар. Сорохтор «арыгыта суох, чэбдик олох сыыйа кэлиэҕэ, арыгы аччаатаҕына бэйэтэ да кэнчээ» диэн өйгө-саная киириилэрэ баар суол. Ол бөҕөгө олохтомуут бэрээдэгэ, дьаһаллар туолууларын хонтуруоллааһыны салгыы күүһүрдэрбитин эрэйэр.

Маны сэргэ үлэ коллективтарыгар, нэһилиэннэрэ «арыгыны культурнай дьаһаллыр», «ас курдук аһааһын» арыгылаһын уонна алкоголизм тарҕаныытыгар төрүөт буоларын өйдөтөргө үлэлэхтээхпит, Ким бүгүн уруккулуу арыгылаах остуоллары тэрийэр, чэбдик олох сиэрин тутуспат — ол бу дьаллык общество олоҕуттан туораһыныгар ыарахаттары үөскэтэр итиэннэ сүүкэн социальнай суоталаах бу бонгуруоһу олоххо киллэрэр дьаһаллар дьаһыыларын молтотор. Аҥа кэлүөнэ саамай үчүгэй, үөрүүлээх күннэрин арыгынан бөлчэтиир буоллаҕына, ордук, ыччаттарбытыгар охсуулаах буоларын өйдүүр кэм кэлэр.

Арыгыһыт, бэрээдэги кэһэччи толлор, сэмэлэнэр балаһыанньата кини үлэлиир коллективыгар олохтонуохтаах. Ол эрээри бу ыаалла илик дииргэ тиийэбит. Тохсунньуга 24 кинии итиирик туруктаах милицияҕа аҕалылларыыта. Сокуон быһыытынан ити дьон тустарынан биллэриҥ үлэлиир тэрилтэлэригэр ыытыллар эрээри, 6 эрэ түбэлтэҕэ дьаһаллар ылылларыыттарын туһунан эппиэттэр киирдилэр. Олунньуга итиириктээн милицияҕа хонуу 22-гэ тиийдэ. Кинии дьиксинэрэ, киниилэртэн 6-лара хаана да үлэлээбэттэр. Общественнай миэстэлэргэ, рейсовай автобустарга, биирдиилээн да буоллар, арыгы испит дьон көстөллөр. Иллэҥ кэмин атаарыыга Культура дьиэлэрэ, спортивнай саалалар билигин да ситэ кедьүүстээхтик туһаныллыбаттар.

Арыгыта суох чэбдик олох сиэрин иһин охсуһар обществолары тэрийиини, киниилэр үлэлэрин партийнай тэрилтэлэр ситэ-хото сүрүннүү иликтэр. Үүс сирдэргэ «үчүгэй уураах, дьаһал таҕыста» диэн этиннэн мунурдаалар. Обществоҕа коммунистар, комсомолецтар, салайаччылар бэйэлэриннэн бука бары киириилэрэ ситиһиллибэтэ. Бу итиҕэс сорунуулаахтык туоратыллыахтаах. Оттоҕо эрэ арыгылаһыны уонна алкоголизмы туоратыы дьаһалларын олоххо киллэриигэ үлэ тэтимэ күүһүрүөҕэ, кинниттэн тутулуктаах фактордар дьаһыылара кедьүүстээх буолуоҕа.

А. ШИШИГИН,
ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын сэбиэдиссэйэ.

Бастакы тахсылар

Аҥыстыт бээтинсэҕэ Субуруускай аатынан совхоз бары фермаларыгар Сүесүүгүт күнэ ыытылынна. Быһаччы быйаҥы оҥороччулар бу түмсүүлэрэ ССКП XXVII съезбигэр анаанна.

Фермалар ахсын агитатордар съезд түмүктэрин туһунан бэсэдэлэри, информациялары оҥордулар. Онно ССКП КК Политическай дакылаатын сүрүн балаһыанньаларын сиһилэн арыйдылар.

Совхоз рабочайдара съезд күннэригэр ордук таһаарыылаахтык үлэлиигэ быһаарынан үрдатиллибит эбэҥэтэлистибэлэри ылынан үлэлэтиллэр. Ити кэмгэ валовойунан 149,7 центнер үүт ыанан бэлиэтэммит кирбии аһарылынна. Сир ахсын күүрэннэх үлэ, социалистическай куоталаһыы нинники күөнүгэр коммунистар, комсомолецтар уонна народнай депутаттар буоллулар. Коммунистар Болтоготтон ыанньыксыт М. Н. Ефремов, тракторист Н. Н. Данилов, Хатылыыттан механизатордар С. Н. Литвинцев, Е. С. Захаров ордук таһаарыылаахтык үлэлэтилэр.

Съезд үлэлиир күннэригэр үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит рабочайдарга махтал суруктар туттарылыннылар.

У. АТЛАСОВА.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТИИЛЛЭР

«Саҥа олох» хаһыат бу дьыл олунньу 20 күнүнэҕи нүөмэригэр Соловьев нэһиилэгин кулуба тыыннытын, сылдата тонор куттала киирэрин туһунан Е. Е. Егасов «Көрүнньүк нахсо багдайар» диэн сурутта бочуоттаммыта. Онно тутуу хаачыстыбата суох ыытылларыгар критикаламмыта. Итиэннэ сибээстээн «Мындаҕаайы» совхоз директора В. П. Чичигноров редакциятааҕы маннык эппиэти биллэрдэ:

«Егасов Е. Т. «Көрүнньүк нахсо багдайар» диэн критическай заметката кырдьыктаах. Бу бонгуруос совхоз дирекциятын уонна Соловьев отделениетын советын сүбэ мунньахтарыгар көрүллүннэ. Тордуттан сыыһа оҥоһуллубут итиэр системаны уларыгар таҥарга, трассатын саҥалыы оҥорорго быһаарылынна. Капитальнай ремонтуу ыытарга 7500 солкуобайдаах үп көрүллүннэ. Таҥар үлэ быйыл сайын ыытыллыаҕа».

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҢЫЫ

АНАЛЛААХ ТАМААРЫЫ № 3

Саҕалаах олус бытаан

Үүтү туттарыы иккі ыйдаабы шумуктэрин бырыгыы

ССКП XXVII съезда түгэнэрбүт баҕарыы соруктара ыыгарылыах производственнай участактарга үлэ оногорулуотун үрдэтиэх, хаалыылаах суох уолларын эрдиллэр. Мэлдьи эмиэ эмиэ кэмҥэ аҥаабат болуомто ыанныык фермаларга уурулуохтааҕы ойдоноо—үүтү соргутуоналаах государственнай былааннарын ый аҥын эрэ-дэхси толоруллар, сыллааҥы үлэҕэ бөҕө аҥылаат уурулуохтаах.

Ол эрээри ороҕуонтан үүтү государствоҕа туттарыыҕа бастакы ыйдартан улахан хаалыы тэҕиста. «Мыҥдаҕаайы» совхозтан уратыы хаҕаайыстыбалар графиктары тутуспакка ыҥаллар. Ол түмүгэр ороҕуон үрдүнэн аҥардас аҕыстыт иккі ыйга 1660 центнер үүт сиэ туттарыллыыбата. Итиэ аҥа ороҕуон саамай улахан хаҕаайыстыбата Эрилин Эристиин аатынан совхоз—аҕыстыт иккі ыйга туттарыахтаах бородуукуйатын хомуйыгар тиэхиэх үүт сиэ атыыламмат. Маҥтан да кэстүүлэ графиктан хаалыы олус улахан.

«Мыҥдаҕаайы» совхоз аҕыстыта государственнай былаанын ый аҥын эрэ-дэхси толоруу үүтүгэн ыыгыбурун кэрдэрэр. Маҥа ыраах тороҕунэ арыый эрдэлээн, ыаммыс сыл саҕаланыаҕыттан үрдэтэр ыыхтары таба туһаныллар, маннык суукааны рационун ааҕтар, байытар туһугар олбэх сыраларын биэрдилэр. Итиэ барыта соҕотуопка быдаанын толоруурга сүрүн төбүүнэн буоллар. «Мыҥдаҕаайылар» сыл саҕаланыаҕыттан 1254 центнер үүтү атыылааннар туһаныыхаах былаанны 10 ыйдыыбыттан аҕардылар. Оттон Эрилин Эристиин аатынан совхоз иккі ыйга 589 центнери, «Мутудай»—358, «Чураччы»—312, Субуруускай—299, Карл Маркс—236 центнери сиэ туттарбаттылар.

Оттон отделениелартан тохсунньуттааҕы кэрбиини соҕотоҕ Болугур эрэ аҕара түспүт буоллаҕына, иккі ый түмүгүнэн балаҕыанна биллэ-хоспо түспүтэ. Арай «Мутудай» отделениета сыл саҕаланыаҕыттан 460 центнери туттарыы графигын ситиспэт (Мутудайдар итиэннэ 20 центнери ыыбыллыыннаах хомуйдулар). Оттон болутуурдар иккі ыйга барыта 806 центнери атыылаатылар. Ыйдааны 127,9 бырыыбыан толордулар. Олунньуга үүтү соҕотоҕунньуйдулар. Арыылаах Солоньев отделениелартан туруулар бирдэбэлэрэ үрдэтиэхтэр. Соловьевтар, Арыылаахтар, оны таҥас каниикы күннэргэ үлэ тэтимин балачча эмиэт болтоҕолор графиккаа адъас сотору хаҥар кэлдүк чоҥчу соруктаах үлэлиэхтэхтэр.

Бородуукуйаны туттарыы графиктыгар хостоолор (иккі ыйдааны былаанын 52,2 бырыыбыан толордулар), хатылыылар (58,4 бырыыбыан) уонна толойдор (60,6 бырыыбыан) хаалылыар. Оттон куотаалаҥыыга саамай бүтэйин мэнэҕэрэ тиэстилэр. Киинилэртэн Чыаппара, Чаҥыр отделениелара баҕа кыраан чорбойдулар.

Үүгүс фермаларга ыыах тороҕунэ хойутаата, онуоха эбии тороҕут ыыгыы үүтүйдүт: аҥаатыын аҕылыгын туспарыы быстар молтох. Ол эрээри бородуукуйаны соҕотуоналаҥыыга таҕаарылыыбыт хаалыыны аҥардас итиэннэ эрэ быһаарар тутах. Хаҕаайыстыбаларга үүтү-аҕы далаҕар атын да ыыахтар ырааҥнан сиэ туһаныллыыбаттар. Холобур, Эрилин Эристиин аатынан совхоз батарбыт үүтүн 24,6 бырыыбыана эрэ бастакы суоргааҥнаах сыалаах. «Мыҥдаҕаайы», «Мутудай» совхозтарга даҕаны хаачыстыба намыҥаҥыттан ыраах бородуукуйа ирдэнэр сыанаҕа турбата. Ол түмүгэр ороҕуон үрдүнэн үүт 60,7 бырыыбыана бастакы суоргааҥнаах атыылаанна. Дьиҥэр, биллиэн үүт суоргун үрдэтэргэ табыгастаах кэм. Ол эрээри, сорох каниикыыстар үлэ технологиятын саамай судургу ирдэбиллэрин толорботоруттан үүт киртиилэр.

Түмүктэн этэхпэ маҥтан саас графикка тоҕо ыыгалларыыны туруоммут ыаммыт туһугар күүһү-ыыны барытын түмүлүүгэтэх. Быйыл сыллааҥы былаан былырыыгыттан 4900 центнериэн үрдүк. Оттон, уруккы сыллаҕа курдук ыччаттар быйаҥар олус эрэммэккэ, хаалыыттан тахсар сүбэни саасы ыйдарга бу туохха.

ҮРДҮК КЭРБИИЛЭРИ БЭЛИЭТЭНЭН

Субуруускай аатынан бириэмийэ лауреаттарын көрсүһүү

Субуруускай аатынан совхозка быйыл И. Д. Кривошапкин—Субуруускай тороҕутэ 90 сылга туолуута бэлиэтэммэт. Бэйэлэрин алгын аатырбыт бинэ-дойдулаахтарын юбилейдыы совхоз үлэһиттэрэ социалистическай куотаалаҥыыга ситиһиилэрдиэх ирдэнэр дьулуһуулар. Аны сайыҥгы юбилейдаах ыыахха хас биирдии кийи итиэ хорҕолоох ыаммыс кирдэ бэлэхтэммит кирбиилэри толорон таҕаҥнан сыалы-соруту туруорбуттар.

Сеторуталыгыта Николай Дмитриевич тороҕут сиҥнэр-уоҥуттар, Болтоҥоҕо аҕыстыт лиэнтэтэ сылдьыбыт Субуруускай аатынан бириэмийэ лауреаттарын быыбар совхоз чулуу производственниктарын кытта көрсүһүү тэриллиэ. Онно аанньыыр саҥа пятилетканы туруорумнуут соруктарын биллиэннэрдилэр, куотаалаҥыыны, үдэмин-хамнаҕы хайдах тэрийэр туһунан саҥаларын эттилэр. Кэрэхсэбилдээх баар, бу көрсүһүү лауреаттары чөкүстэйдэн, ыраахтан-тоҕутуттан эрдэлээбин эрэ быһыытынан буоллаҕына, юбилей иннинэн кирбиилэри хайдах ылар туһунан көрсүстүн, сонун атастаһыыны баппаҕынан ыытыыбын.

Аҕыстыт пятилетканы саҕалыыр сылга иҥн, бириэмийэни ылар киэҥэ-киэҥэ ыччаттар, ыччаттар, Саха АССР норуотун хаҕаайыстыбатыгар үтүлүгэй үлэһитэ В. Н. Седалищев II тылы бастаппыт ылар, Василий Петрович бу быйыл курдук былаан дьылга мэчиэтэрбэх кытта күүһүн-кыаҕын тиэйиэхэ оттуон диэн эрэнэрэ ыыстубут диэн саҥарар ыытыллар. Маннык сыралаах, эйэҕэс күүһү-уоду эрэйэр үлэҕэ хомуос хаҥоҥуҥун тохтуохан саҕаҕынан ыытыллыыбын», —диэн түмүктэтэ бэйэтин этиитин Семен Николаевич.

Итиэ иҥэн Субуруускай аатынан бириэмийэ лауреаттара сылгыыттар звеноларын старшайа Е. Ф. Попов булчут С. Н. Захаров, маннымыыстыт Е. В. Егорова, тракторист Г. Г. Кривошапкин, ыччат ыытар ферма старшайа А. И. Кульбертинова уо. д. а. бэйэлэрин үлэлэрин, сылдьалаах соруктарын быһаччатыгар.

Быйыл саас Болтоҥоҕо Н. Д. Кривошапкин—Субуруускай музейа тэрийиллиэхтэх. Онно аанньыыр кэбиэтэк бириэмийэ уонна общественность күүстүн-кыаҕын саҥа дьоҥ туттуларыгар быыбаммыттар. Совхоз дьоҥо музейы мыаллыа диэн үлэҕэ киллэриэхпит диэн эрдиэхтэрэ.

Субуруускай аатынан бириэмийэ лауреаттарын көрсүһүүтүгэр ССКП райкомун секретаря А. С. Птицына ыытыыны ыытта.

П. ПОПОВ.

Сиэмэлэнэ: Субуруускай аатынан бириэмийэ лауреаттара (хаҥастан) сылгыыттар звеноларын старшайа Е. Ф. Попов, трактористар Г. Г. Кривошапкин, Г. А. Федоров, мэчиэт суоҕуҥ уоттар звено старшайа С. Н. Захаров, трактористар С. Н. Лиэпиэнов, Е. С. Захаров, булчут С. Н. Захаров, колонен оттуур звено звеньевоьа В. П. Седалищев, маннымыыстыт Е. В. Егорова уонна ыччат ыытар ферма старшайа А. И. Кульбертинова.

П. Окоемешников фотото.

Эриз-дэхси үлэлиэххэ

Олунньута эрэ ыыгыллыбыт промышленнай предприятиелэр, туттар, хаачыстыбалар тэриллиэлэр куотаалаҥыыларыгар

БАСТААТЫЛАР

Бастакы болаххо:

«Сельхозтехника» хаҕаҕуна (управляющай Тимофеев Ф. А., партийнай секретарь Белых М. И., профком председателэ Балгантаев Г. В., комсомольскай тэриллэ секретаря Егор Барахсанов) оногоран таҕаарыы соруктарын 139,4 бырыыбын, ол иҥэн тракторларын техническэй көрүүнү 110, автокарны үлэҕэ 152 бырыыбын толоруо.

«Якутсельстрой» участока (начальник Артемьев И. С., партийнай тэриллэ секретаря Корякин Н. Н., профком председателэ Черницына Е. Н., комсомольскай тэриллэ секретаря Николай Аргунов) генеральнай бадарааны быыбаммыт 103,1 бырыыбын толоруо.

«Якутсовхозстрой» механизмата (начальник Пахомов Н. О., партийнай тэриллэ секретаря Гуляева А. И., профком председателэ Гоголев А. В., комсомольскай тэриллэ секретаря Мария Анфисова) генеральнай бадарааны быыбаммыт 102,7 бырыыбын толоруо.

Иккис болаххо:

Дьиэ-уот, коммунальнай хаҕаайыстыба производственнай управлениета (начальник Трофимов Д. Д., партийнай тэриллэ секретаря Лебин И. А., профком председателэ Гуляев А. В., комсомольскай тэриллэ секретаря Флорида Макарова) оногоран таҕаарыы соруктарын 2,9 тогул иҥэриэ.

Киносеть дирекцията (директор Сашков А. А., партийнай тэриллэ секретаря Герасимова М. А., профком председателэ Макаров В. Д., комсомольскай тэриллэ секретаря Сергилана Кугдарова) оногоран таҕаарыы доҕоотуу 123,9 бырыыбын толоруо.

ХААЛЫЫЛАР

Бастакы болаххо:

Эт-үүт комбината (директор Кубарова С. Н., партийнай тэриллэ секретаря Михайлов В. П., профком председателэ Аммосова Н. Е., комсомольскай тэриллэ секретаря Петр Михайлов) бородуукуйаны батарыы соруктарын 74,8 бырыыбын толоруо.

ЫАННЫЫКСЫТ УОЛАТТАР КУОТАЛАҺАЛЛАР

«Мутудай» совхоз аҕыстыт сылга ыыах аҕыстыта 4014-түү кг үүтү ыыбыт чуулуу ыыаллыыта Нинофор Оҥохов иккиэн быйыл итиэ кирдэрүүнү 4200 кг тиэрдэргэ соруктаммыт. Эмиэ итиэ совхозтан Владимир Захаров уонна «Ыыхха (ыаҕыттан)» Егор Собакин 3000 кг аҥыыҕа суоҕу ыыргэ быйаҥнаан кимиэн ыытары сирэй куотаалаҥыыга киирэстилэр. Нинофор олунньута ыаллан аҕыстыт 286-лыы кг ыыр ыыгыыстыта эрэйдэ, иккиэн ыйга 432-лаах кг ыыбыт Егор бастаата. Иккиэн ыйга Владимир 237-лаах, Нинофор 376-лыы кг кэрэйдэрүүлэстэр.

Эмиэ итиэ курдук Кулигиэттэн Аверкий Потапов, Одьулуунтан Алексей Парфенов 2000—2500 кг кирбиини ылар соруктаах куотаалаҥнылар. Былырыын тиэмэлэрэ кэрэйэстэх ыыахха тэҥнэрдэбит. Киллэрэ ыаммыыксыта ыаан ыйдааны быыбаммыт 65 эрэ бырыыбын толордо. Оттон Алексей итиэ кэмҥэ 365-тан кг үүтү ылан оройуон бастыҥнарыгар кэмэҥнэр сылдьар. Олунньута тохсунньуттааҕар биирдии ыыахтан ыаммыны 35 кг эҥэ, иккиэн ыйга 229 кг ылта.

Федот Максимов (Талаа), Михаил Яковлев (Одьулуун) уонна Дмитрий Артемьев (Болугур) 3000 кг ыйга күүскэ-ыаллар. Иккиэн ыйга ыыаллыы аҕыстыт 239-тыы кг ылан сорудаҥын 158,2 бырыыбын толорбут. Дмитрий иккиэн, олунньута ыаммы биллэрдиин 198-тыы кг ылбыт Михаил иккис буоллулар. Федот 121-дии кг ылан профкомтан ырааҥнан хаалан эбэр.

Болтоҥоҕо Виктор Платонов уонна Киллигиэтэ Григорий Борисов тиэмэлэрэ үүтүрдэллэр. Григорий иккиэн ыйга 194-түү кг ылан сорудаҥын 228 бырыыбын толордо. Оттон Виктор олунньута ыаммы биллэрдиин үрдэтэн, сорудаҥын тохсунньуттааҕы аҕарыгыгар эрэ суоттуур толордо.

Тиэмэлэрэ кэрэйэччу Андрей Тарабукин (Хоҥтоҕо) уонна Яков Филиппов (Сылаг) эмиэ сирэй куотаалаҥнылар. Андрей иккиэн ыйга тиэмэҕэ аҕыстыт 77-лыы кг үүтү ылан сорудаҥын лоп курдук, оттон Яков 269-туу кг ылан 224 бырыыбын толортоотулар.

ӨЛГӨМ ҮҮТ, ҮРДҮК ПРИВЕС ИҺИН

Ыаннык ферматыгар

Бастакы колоннаҕа—кыстык бөкс таҥыгар бөҕөр фуражнай ыаахтан үүтү ыыбыкка соруктара, иккиэн—ол туоннуута (кг).

БАСТЫҢНАР

«Юбилейный» (Болугур)	400	510
Уу Одуулаах (Мутудай)	396	482
Лыбыытах Д. (Мутудай)	401	471
Үрдүк Күөгэ (Одьулуун)	350	456
«Чаҥыр» (Хаҥахсыт)	345	409

ХААЛЫЫЛААХТАР

«Сардаана» (Хоҥтоҕо)	368	170
Маарыыбыа I (Чаҥыр)	386	239
«Ыллыыкчыт» (Сылаг)	359	238
«Эрчим» (Болтоҥо)	381	177
«Искра» (Хатылы)	347	151
«Чаҥыр» (Телей)	364	275
«Намы» (Иҥнэгин)	283	255

Борооску керүүтүгэр

Кыстык бөкс ыйыгар бөҕөр таба орто тэҥнэтиллэр (кг).

БАСТЫҢНАР

Неустроев С. Д. (Киллэгиэ)	88,0
Коркин Н. Г. (Киллэгиэ)	87,4
Оноолгинова М. А. (Сылаг)	71,0
Седалищев И. К. (Болтоҥо)	75,2
Местников В. Г. (Сылаг)	74,0
Ефремов С. В. (Киллэгиэ)	76,5
Собакин Л. Г. (Соловьев)	94,3
Иванова Т. В. (Соловьев)	78,2
Челбердинова В. К. (Талаа)	75,0
Петров В. Н. (Одьулуун)	95,8

ХААЛЫЫЛААХТАР

Ксенофонтов Н. Ю. (Болтоҥо)	22,5
Фомина Е. С. (Болугур)	39,4
Григорьев В. П. (Сылаг)	28,0
Кузьмин Ф. В. (Хоҥтоҕо)	10,2
Поисеев Н. И. (Хаҥахсыт)	12,8

Культурнай олох сонуннара

АЙАР ОТЧУОТТАР ТҮМҮКТЭННИЛЭР

Үтүө кубулуйбут үлэ коллективтарын айар отчуоттара оройуонтан быйыл «Айар үлэйитинэн сүөһү айхаллаабыт!» дьиҥнээх ыытылынна уонна Культура оройуонналаҕы дьиэтигэр үөрүүлээх быыбыга-майыга түмүктэнэ.

Айар отчуоттар түмүктэрин туһунан ыытыллыбыт ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын сэбиэдиссэйэ А. С. Шишигин өгөрдө. Кини оройуон киноолэрин үлэ коллективтара 15 бөлөхтө хайдыһан, барыта 1096 киһини хабан отчуоттаабыттарын ыытыннэрдэ. Отчуоттарга 4,5 тыһыынчаттан тахса көрөөччү сылыйда.

Тэрийэр комитет председателин солбуйаччы И. И. Кандинскай бастаабыт кини балыыһа, иккис мэстэлэммит оройуонноҕу агропромышленнай холбоҕук уонна райпотребобщество, үһүс буолбут интернат-оскуола, урууку «Сельхозтехника» холбоҕук коллективтарыгар туһаайыллыбыт дипломнары ыытыннылар. Дипломнар уонна лауреаттар жанр оттуннан баай-талым түмүк концертара үс болоҕуннан ыытылынна. Бастаҥы бөлөхтө «Хаан-уруу партиянын айхаллыыбыт!» кинэ балыыһа коллективын хорунан саҕаламмыт, «Бухенвальдскай набатынан» түмүктэммит уус-уран программатын Ирина Тимофеева, Изабелла Седалищева салайан ыыттылар. Көрөөччүлэр Варвара Кузьмина «Партияны айхаллыыбыт!» тойугун, Зоя Илларионова «Таптыыбын эйигин», Гаврил Адамов уонна Егор Турантаев бэйэлэрин мелодияларыгар сололарын, Надежда Софронова хомуски сахалыы матыыптарын, Иван Николаев оригинальнай жанрын, Екатерина Ефремова, Светлана Яковлева «Аҕам алааһа» дуэттарын, кини балыыһа үгүгүйүттэрин белөҕүн хотугу үгүгүйүүн уонна дьахталлар «Кыыллаах арыы» анапеллаларын бэркэ сэҥээрэн көхтөөх ыыс тыаһынан бэлиэтэйдилэр. Ити курдук концерты Егор Марков уот-күөс өттүнэн уонна уус-уран көмөлөстөрүнэн улахан бөҕөнөн ыытта.

Е. ТИМОФЕЕВА.

ПОЛИТИЧЕСКАЙ ЫРЫА ФЕСТИВАЛЫГАР

Кулун тутар 5 күнүгэр ЫБСЛКС райкомугар «Мирный поэт о мире» диэн политическай ырыа фестивалыгар кыттыыны ылбыт «Иэйиэ» вокальнай квартет чилиэннэриниин көрсүһүү буолла. Онно квартет чилиэнэ Иван Иванович Хон бу курдук хаалаата:

—ССКП XXVII съезда үлэлиир күннэригэр буолбут Политическай ырыа фестивалыгар республика 26 оройуонуттан, Бурятыаттан, Узбекистаантан, дойду 9 атын куораттарыттан, Болгариятан, ГДР-тан, МНР-тан делегациялар кэлбиттэр. Фестивалга 400-чэнэ киһи кыттыыны ылла. Биһиги «Иэйиэ» вокальнай квартет Иннокентий Левин «Эйэ кинн», Александр Тарасов «Эйэ диэн онор тылга» диэн айыыныларыгар суруллубут ырыалары нууччалыы тылынан толордубут.

Фестиваль кыттыылаахтара белэхтэрэ арахсан алмаастаах Мирный предприятиеларынан, совхозтарынан сылдьан концерт көрдэрдөөтүлэр, үлэ дьонуунан көрүстүлэр, экскурсияларга сылдыттылар. Биһиги вокальнай квартеппыт «Новый» совхоз рабочайдарыгар ыалдьыттаатыт. Олус истиг көрсүһүү буолла.

Мирнайтэ байэтигэр «Кустук» диэн айар тэлаанныры түмэр холбоҕук баар эбит. Онно ыныырыллан уонча ырыаны толордубут. Сахалыы ырыалары сүрдээҕин сэргиилэр эбит.

Планета эдэр саанын дохсун хоругар холбоспут политическай ырыа фестивала «Мирный поэт о мире» диэн ырыаһан өрөгөйдөөхтүк түмүктэммитэ сүрдээх долгуттуулаах этэ.

Бэйэбит саныабыттыгар, ситиһиилэхтик ыытыллыыбыт. Ырыаларбыт аналлаах бириһиэнэ бэлиэтэннилэр. Алексеевскай оройуонтан кэлбит вокальнай-инструментальнай ансамбль коллектива уонна Амма оройуонуттан Афанасий Кузьмин лауреаттарынан буолбуттара биһиги ордук үөрдэр: ити сахалыы политическай ырыа сайдар кэскилларын кэрэхэлиир.

Фестиваль биһиэхэ саҥа доҕоттору, сырдык, ыраас санаалары биэрдэ. Биһиги ырыалары толоруута техсредстволарын туттар табыгастаахын, политическай ырыаларын толоруунан утумнаахтык дьарыктанар вокальнай-инструментальнай ансамблы тэрийэр кыахтаах сайдэтүбүт уонна ону олохха киллэрэргэ кыһаныахпыт.

«Иэйиэ» вокальнай ансамбль чилиэннэрэ Михаил Пестряков, Тарас Толстоухов, Иван Хон уонна Федор Гоголев мустубут дьон ыйытыларыгар эпиэттэтэлэр. Алмаастаах Мирнэй бүгүҥүүн, сайдан кэскилин туһунан саҥарсан идэр политическай фестиваль туһунан билиҥиилэрэ кэпсиэктэргэ концертары көрдөрөр баҕа санаалаахтарын эттилэр.

Уолаттарбыт профессиональнай таһым өттүнэн үүнэн-сайдан, этэргэ дылы, саҥа сири-уоту көрөн, байэни да көрдөрөн кэлбиттэрэ, политическай ырыалары айар үлэ көрдөөҕүнүн суолугар туруммуттара пресс-конференцияҕа кыттыбыт дьону астынарда.

С. ПОПОВ.

Снимокка: ЫБСЛКС райкомун иккис секретара Семен Яковлев (халастан) «Иэйиэ» вокальнай ансамбль чилиэннэрин ситиһиилэриниэн эҕэрдэлиир.

Удьуор бөҕөстөр

Үтэсаанэн, сарсыарда эрдэ спортивнай салааҕа баран иһэбин.

Көрбүтүм—күөл үрдүгэр уу таһар автомашина буруолуу-тарпалыы турар. Ол эттыгар чугаһаан көрбүтүм: арыы саҥыл хааннаах, модьу-таҥы көрүнүөх эдэр киһи үлэлин-хамсыы сылдьар эбит. Кини—Эрилик Эристин аатынан совхоз Чаҥырдаах отделениетын шофера Николай Кириллин. Николай маннаах фермалары, баанньыгы—барыларын уунан хаччыйар.

Эдэр киһи иллэҥ кэмигэр тустуунан дьарыктанарын сөбүлүүр. Соторуттааҕыта Сыланга ыытыллыбыт оройуонтан бириҥнэрэ [illegible] чемпионнаҥка кыттан баставыта. Оттон «сулустаах эстафетаҕа» хаҥсаҕайдаһан Болугур нэһилиэгин представителэ 6 сөҥүүндэнэн быраван бинир дойдулаахтарын улаханнык үөрдүбүтэ.

Кириллиннар—удьуор үлэйит дьон. Эмиэ сүлтэҥэ бары тустууну сөбүлүүллэр. Аралара Николай отделениеҕа бастын механизатора этэ. Эҕэриэтэр оройуон ыһыахтарыгар хаҥсаҕайдаһан албэхтэри будуруппутэ, республикаҕа тиийэ биллэрэ. Билигин аны Владимир Советскай Армия кэннэтиттэн сулуусталаан кэллэ. Кини эмиэ кебүөргэ тустан күүһүн уоҕун холоһоруун сөбүлүүр.

Е. АДАМОВ.

Спорт

ҮҺҮС БУОЛЛУБУТ

Саха АССР норуоттарын спартакиадатын программатынан ыытыллыбыт кыһын оройуоннар көҥүл тустуура зонатаабыт күрэхтэһиилэрэ Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Ленин аатынан совхозуун кинигэр Павловскайга ыытылынна. Күрэхтэһиигэ барыта 79 бөҕөс аҕыс оройуонтан уонна СГУ-тан кыттыылар. Бу зонаҕа эрдэтэн даҥаны күүстээх тустуулар кэлэллэрэ биллэрэ.

Тыҥааһыннаах күрэхтэһии түмүгэр хамаандаларынан СГУ бастакы, Мэҥэ-Хаҥалас иккис, биһиги оройуоммут үһүс миэстэҕэ таҕыстылар.

Бу күрэхтэһии түмүгүнэн 9-тан элбэх кинилээх ыааһынга —5 бастыг ыытар, 8-6 кинилээхтэ—4 бастыг ыытар, 5-4 кинилээхтэ—2 бастыг ыытар кирбит бөдөстөр ыам ыйыгар Покровскайга ыытыллыахтаах Саха АССР норуоттарын спартакиадатын финалыгар кыттар быраабы ылылыыллар. Биһиги оройуоммутуттан 10 киһи ыыттыбыттыттан 9-ҥа финалга тустар буолла. 52 кг Василий Гоголев уонна Егор Алексеев кэнилэриттэн Петр Лонгинов үһүс миэстэҕэ таҕыста. Бу ыйааһынга Семен Федоров бэйиэ миэстэ буолан, эмиэ финалга кыттар быраабы ылла. 62 кг Егор Яковлев иккис, 68 кг Кирилл Захаров бастакы, 74 кг Николай Сивцев иккис буоллулар, 82 кг интернат-оскуола Х кылааһын үөрэнээччилэрэ Петр Ефимов бастакы, Евгений Слепцов үһүс миэстэлэргэ таҕыстылар, 90 кг Максим Васильев иккис, 100-тэн үөһээ кг Николай Решетников үһүс буоллулар.

48 кг-нга Захар Дьячковскай (Мэҥэ-Хаҥалас), 57 кг Роман Цыпандин (Мэҥэ-Хаҥалас), 62 кг Петр Саввин (Томпо), 74 кг Василий Жирков (Уус-Алдан), 90 кг Захар Чыпров (Нам), 100 кг Юрий Андреев (СГУ), 130 кг Николай Соловьев (Уус-Алдан) чемпионнарынан буоллулар.

Хамаандабыт бэйиэ ыаҕыстан таҥыччыкөрдөрүүнү ситистэ диэхтэ наада. Тэрилтэлэр уонна совхозтар салайаччылара кэҥэтиллэбиппэлэр, сорох спортсменнар сборга хойутаан киирбиттэрэ, сорохтор олох даҥаны күрэхтэһиигэ ыыттыбатылар. Инникитин буолар күрэхтэһиилэргэ итинник эпиэтиннэһэ суох сыыһыннаһыы тахсар буоллаҕына, үрдүк көрдөрүүнү ситиһэрбит марахан буолуоҕа.

В. АЛЕКСЕЕВ,
үрдүк спортивнай маастарыстыба оскуолатын тренерэ.

ГАИ: КӨРҮҮГЭ КИЧЭЙЭН БЭЛЭМНЭНИЭХХЭ

Бу дьыл кулун тутар 17 күнүттэн ыам ыйын 20 күнүгэр диэри оройуоннаҕы ведомственнай уонна кэтэх автомототранспорт уонна холбонор техника бары көрүнэригэр технический көрүү ыытыллар.

Көрүү сылыынан техника турууна барбэнэриэлээһин, ханнык тэрилтэ бас билиитэ буоларын, ахсаанын чуолкайдаабын, транспорт средстволарын технический туруктарын туһугар буолаллар.

Бары тэрилтэлэр, предприятиелар уонна государственнай учреждениелэр, балансаларыгар баар госавтоинспекция учуоутуттар бастайаннай эбэтэр быстах турар автомобиллар, мотоциклар уонна холбонор техника итиллэри сэргэ бириҥнэлээн дьон бас билэр транспортдара, кинилэр технический туруктарыттан тутулуга суох, көрүүнү барыахтаахтар. Туһаанныах салайаччылар, транспорт средстволарын бас билэччилэр ыйыллыбыт болдьоохо уонна миэстэҕэ бары техниканы мунньан көрүүнү ыыттарар эбээһинэстээхтэр.

Көрүүгэ аҕалыллыбыт транспорт средствота суолуван сылдьыны быраабылаарын уонна онороччу завод инструкциятын көрдөбүллэригэр толору эпиэттиир, марката, модела, агрегаттара регистрациялыыр документыгыа сөп түбэһэр буолуохтаахтар.

Сөптөөх туруктаабынан туһсаҕай тас көрүнүөх, суолуван сылдьыны быраабылаларыгар уонна инструкция ыйыларыгар эпиэттиир толору комплектаммыт транспорт аадыллар. Итиэннэ бириҥдэстэригэр да эмиэ эпиэттээбат буоллаҕына, саахалланаҕынан аадыллар. Саахалы туоратыахха уонна хаттаан технический көрүүнү баран көҥүлү ылыахха диэри кинини туһаныы бобуллар.

Итини таһынан ведомственнай транспортан маныыстар эбэһээтэлиэй ирдэнилэллэр:

—анал автомобилларга ирдэниллэр тэрил уонна кузовтарыгар 100 мм үрдүктээх буукубаларынан суруллубут ирдэниллэр сурук;

— радиостанциялары, радиотелефоннары уонна сигналар устройстволары туруоруурга көҥүл.

Технический көрүү ыйыллыбыт болдьоохо маныык бэрээдэгинэн ыытыллыаҕа:

—ыам ыйын 8 күнэ—Болтоно,

—ыам ыйын 5 күнэ—Хатылы,

—ыам ыйын 7 күнэ—Одьулуун,

—ыам ыйын 6 күнэ—Мугудай,

—ыам ыйын 12-13 күннэрэ—Хоптоҕо,

—ыам ыйын 14 күнэ—Хадаар,

—ыам ыйын 15 күнэ—Хайахсыт,

—ыам ыйын 19 күнэ—Чакыр,

—ыам ыйын 20 күнэ—Сыланг,

—ыам ыйын 21 күнэ—Кытаанах,

—ыам ыйын 22 күнэ—Кылаанаах,

—ыам ыйын 26 күнэ—Соловьев,

—ыам ыйын 27 күнэ—Болугур,

—ыам ыйын 28 күнэ—Бахсы,

—ыам ыйын 30 —бэс ыйын 7 күннэрэ—Чурапчы сельскэй Советтара.

Транспоры бас билэччилэр технический көрүүнү барыы иҥин автомобилга 1 солк. 50 харч., мотоциклга уонна холбонор техникаҕа 1 солк. итиэннэ, хамсатаччыгын ыаматтыттан көрөн, нолуок толору сууматын толуохтээхтэр. Нолуоктан Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтара уонна инвалидтара босхолоноллор.

Бас билээччи транспорт средствотыгар ыйыллыбыт болдьоохо технический көрүүнү ыыттарар кыаҕа суох буоллаҕына, уоппускаттан эбэтэр командировкаттан кэлээт, эбэтэр ыалдьан үтүөрээт 10 тонук иҥиэн технический көрүүнү ыыттарыахтаах. Транспорт средствота үйэн кэмнэ туһаныллыбат гына туруоруллубут эбэтэр үйэн болдьохтоох өрөмүөнгэ бэриллибит буоллаҕына, бас билээччи ол туһуран госавтоинспекцияҕа биллэрэр эбээһинэстээх.

Транспорт средствотын бас билээччи ханнын эмэ аахсыллар бириҥнэриэн технический көрүүгэ онтукатын аҕалар кыаҕа суох буолан атын киһиэн ону толорторор буоллаҕына, кинилэрэ ол туһунан дэбиэринэс биэрэхтээх.

ГОСАВТОИНСПЕКЦИЯ.

Редактор
Н. Е. МАНАРОВ.

Райпотребобщество тэрилтэлэргэ көҥөрүү быыбыытыан маныык табаардары атыылыыр:

Суоттуур-аадар массыына «Искра-122». Сыаната—560 солк.

Суоттуур-аадар массыына «Электроника-155». Сыаната—500 солк.

Наадыйаччылар райпо эргиэнигэ отделын кытта кэпсэтиҥ.

Райпо быраабылыанньата.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уоппсай 21-505.

«Саха олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. № ЗАКАЗА 31. с. Чурапча. ул. Карла Маркса 12. Тираж 3687.